

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

విల్లూర్ నడాదూర్ శ్రీ శ్రీనిధేః
॥ మంజురామాయణం ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ మంజరామాయణం ॥

కవితాజితకల్లోలికన్యకాకాంతవక్షసే ।

కరుణాదిగుణాఢ్యాయ కమలానిధయే నమః ॥

॥ సీతావివాహః ప్రథమః సర్గః ॥

వందే వేంకటశేషదేశికమణిం వాత్సల్యవారాన్నిధిం

వంశే వత్సగురోః కృతావతరణం వంద్యం విపశ్చిత్తమైః ।

సాకేతం సహసా విహాయ భగవాన్ స్థానం రఘూణామితి

ప్రాప్తో యస్య హృదంబుజం విజయతే స్థానం గురూణామితి ॥ 1.1 ॥

వందే వాగధిదేవతాం భగవతీం వల్మీకజన్మాననం

సింఛంతీమమృతేన రామచరితాభిఖ్యేన సుఖ్యాతినా ।

యామంతర్వదయం క్షణం కలయతాం సర్వత్ర భాతి క్షణః

యా కాఽపి క్షణదా ముదా విలసతి జ్యోత్స్నామయీ సర్వదా ॥ 1.2 ॥

“మాతర్భారతి !” “కిం కవే ?” “కవయితుం శ్లోకాన్ ప్రవృత్తోస్మ్యహం

కిం పాపాయ ? కిమంధసే ? కిమపరం కాచాయ నీచాయ వా ?” ।

“మా మాతర్విషయోఽధునా హి భగవాన్ శ్రీజానకీనాయకః”

“శ్లాఘ్యూ నామ మతిస్తవాపి తదహం తుష్టాస్మి కామం లిఖేః” ॥ 1.3 ॥

జాతా యద్రజసా దృషత్ కిల పురా హృద్యా మునేర్భామినీ

యత్సంగేన పదావనీ చ సమయే పూర్ణావనీపాలినీ ।

యత్సంచారపవిత్రితో వితనుతే సేతుర్జగన్మంగలం

సా సీతాపతిపాదపద్మయుగలీ భూయాన్మమ శ్రేయసే ॥ 1.4 ॥

మహీధరమహీరుహప్రభృతివర్ణనైరంకితా
 మమాద్య కవితా ముహుర్మగయతేతరాం నిష్కృతిం |
 అథో విధివిపాకతో నిజమనోరథం లంభితా
 గృణాతి కరుణానిధేః రఘుపతేశ్చరిత్రామృతం || 1.5 ||

కృతిర్నవీనాఽపి మమాతిలఘ్వి
 కృతీశ్వరాణాం నియతం ముదే స్యాత్ |
 లిఖంతి బాలాః కుటిలాం హి రేఖాం
 తథాఽపి మోదాయ పితుర్భవంతి || 1.6 ||

ఆసీదశేషావనిపాలమౌలి -
 మాలాపరిష్కారకపాదపద్మః |
 ఆనందితాఖండలచిత్తవృత్తిః
 రాజా పురా పంక్తిరథాభిధానః || 1.7 ||

న రూపమాత్రేణ స మన్మథోఽభూత్
 తదీయకార్యేణ చ తాదృశోఽభూత్ |
 జిగాయ యశ్శంబరమాత్తథన్వా
 స్త్రీయః పునస్తద్రతయస్తు తిస్రః || 1.8 ||

అతస్స్వయం మన్మథతాతపాదః
 తథావిధం మన్మథమన్మథత్వం |
 అవాప్తకామః పితృతామముష్మిన్
 అరోచయద్యో మనసా విచార్య || 1.9 ||

య యజ్ఞభుక్ యజ్ఞకృతోఽస్య రాజ్ఞః
 శ్రీరామసంజ్ఞామహితోఽథ జజ్ఞే |
 తమన్వజాయంత తతస్త్రయస్తే
 త్రిలోకసంతాపనివారణాయ || 1.10 ||

అంకాదథాంకం కిల లాలితాస్తే
 రాజ్ఞశ్చ రాజ్ఞో మహిషీజనస్య |
 ప్రాపుర్యథా తద్వతమూన్ క్రమేణ
 విద్యాశ్చ సర్వాస్సుభగా అవాపుః || 1.11 ||

అథో కదాచిత్ కుశికాత్మజన్మా
 మునిర్నయజ్ఞోఽపి స యజ్ఞరక్షాం |
 విధాతుమిచ్ఛన్ రఘువంశరత్నం
 యయాచ తం కోసలదేశనాథం || 1.12 ||

వసిష్ఠవాచాఽథ వినష్టశోకః
 సమర్పయామాస సుతం స తస్మై |
 జగామ కస్మాదను లక్ష్మణస్తం
 రామస్య బాహుః కిల దక్షిణస్యః || 1.13 ||

తౌ కౌశికోదీరితసత్కథాభిః
 అంబాభిరాత్యేయగృహే యథా వా |
 సంలాలితౌ నామ తద్దైవ మార్గే
 శ్రమం చ మోహం చ న జగ్ముస్తుత్ || 1.14 ||

నో కౌశికం కేవలమేనమేవ
 వ్యోమ్ని స్థితం కంచన కౌశికంచ |
 ఆనందయామాస స సుందరాంగం
 సుందస్త్రీయం తాం తరసా నిహత్య || 1.15 ||

సిద్ధాశ్రమం ప్రాప్య కృతాతిథేయః
 సౌమిత్రియుక్తః స హి తాటకారిః |
 సుబాహులమారీచబలప్రమాథీ
 త్రివిక్రమత్వం ప్రథయాంబభూవ || 1.16 ||

కథాం నిజాం కల్పలతాం జనానాం
 విస్తారయన్నేష రఘుప్రవీరః |
 మారీచమేనం కిల బీజమస్యాః
 సంవాపయామాస సముద్రమధ్యే || 1.17 ||

అథో మునీనాం ముదమావహాన్ సః
 మనోరథే గాఢిసుతస్య గచ్ఛన్ |
 అల్పైరహోభిర్జనకస్య రాజ్ఞః
 పురోపకంఠాశ్రమమాససాద || 1.18 ||

మునౌ ముదా పశ్యతి తత్ర చిత్రం
 శిలా బభౌ కాచన సుందరాంగీ |
 జగ్రాహ సా రామపదాంబుజాతే
 కరాబ్జమస్యాః కిల గౌతమోఽపి || 1.19 ||

రఘుప్రవీరస్య కరాంబుజాతాత్
 సుందప్రియాసూదనతః ప్రశస్తాత్ |
 పదాంబుజాతం మహితం స మేనే
 మునీశ్వరో యేన శిలాఽపి తన్వీ || 1.20 ||

"పరః పుమానేష తపఃఫలం మే
 పదాంబుజాదస్య మహీ ను జాతా" |
 "సుతాం మదీయాం మిథిలాధినాథాత్
 గృహాణ రామే"తి కిమత్ర వక్తుం || 1.21 ||

ధనుర్ధరేయం మిథిలాధినాథ -
 ధరేతి సర్వం కిల విద్యమేహమి |
 ప్రచోదయాత్యత్ర సమీహితే చేత్
 తత్సర్వసిద్ధ్యై న హి సంశయోఽత్ర || 1.22 ||

ఏవం స వేదోదితమంత్రదర్శ్య
 మునిః స్వచిత్తే సుభగం విచార్య |
 శ్రియా సమేతం మిథిలేంద్రపుత్ర్యా
 రఘూత్తమం నంతుమియేష శీఘ్రం || 1.23 ||

శ్రుత్వా స రాజా జనకో జనేభ్యః
 పునానమేనం స్వపురోపకంఠం |
 త్వరాసమేతః పరివారపూర్ణః
 ప్రత్యుద్యయౌ ప్రాంజలిరానతాంగః || 1.24 ||

బ్రహ్మార్షిరాజర్షిసమాగమం తం
 సమాగతో ద్రష్టుమపీహ లోకః |
 శశాక దృష్టిం పతితాం విధర్తుం
 బ్రహ్మణ్యహో రాజని తత్ర రామే || 1.25 ||

జ్యం మాతరం ప్రాప్యనిజప్రియాయాః
 రామః ప్రణామం జనకాయ చక్రే |
 జామాతరం ప్రాహ మునిస్తమస్మై
 "జ్యమాతరం ప్రాప్య కథం హ్యయం స్యాత్?" || 1.26 ||

పురీ ప్రదీప్తేతి నిశమ్య వాచం
 ప్రదహ్యతే కించన మే నహీతి |
 ఉవాచ యస్సోఽయమతీవ ధీరో
 ముమోహ చిత్రం మిథిలాధినాథః || 1.27 ||

కిం చిత్రమత్రాస్తి మహానుభావే
 బ్రహ్మైకనిష్ఠే మిథిలాధినాథే |
 తద్ బ్రహ్మ లక్ష్మ్యా సహ నంతుమిచ్ఛన్
 చాపం చ రామం చ ముమోహ పశ్యన్ || 1.28 ||

ఆనందజాతాస్పదమేష కాలః
 కస్మాన్ను మోహో జనకాత్ర జాతః |
 ఏవం శతానందమునీశ్వరస్తం
 సానందసారం నిజగాద వాణీం || 1.29 ||

స బ్రహ్మవిద్యాం తవ యాజ్ఞవల్క్యః
 సమాదిశద్ బ్రహ్మ పునస్తదేవ |
 సమానయద్ గాధిసుతస్సమీపం
 స ఏష సంపూజ్యతమో మునీంద్రః || 1.30 ||

వసిష్ఠగామేవ పురా నృపస్సన్
 అపేక్షతే స్మ స్వయమేష వీరః |
 బ్రహ్మత్వలాభావసరేఽపి తద్వత్
 తత్ బ్రహ్మలాభేఽపి తద్దైవ జాతం || 1.31 ||

సమాశ్రితం పాలయితం త్రిశంకుం
 ససర్జ లోకాన్ సహసా నవీనాన్ |
 సమాపయామాస పశుం వినైవ
 స ఏష సత్రం భగినీసుతార్థం || 1.32 ||

రంభా శిలా యేన బభూవ నారీ
 మాతా మదీయాఽథ శిలాఽపి నారీ |
 తాదృక్ప్రభావే కుశికాత్మజేఽస్మిన్
 అత్రాగతే కా తవ చాపచింతా? || 1.33 ||

ఇతి ప్రగల్భాం మిథిలాధరేంద్రః
 గిరం శతానందమునేర్నిశమ్య |
 నిర్వాయ మోహం నిభృతోఽవతస్థే
 నితాంతమాలోకితరామభద్రః || 1.34 ||

మునిస్తదా గాధిసుతో బభాషే
 ధనుర్వరం దర్మయ రాఘవాయ |
 సుతాం తతో దర్మయితాఽసి రాజన్ !
 అస్యేతి హృద్యం సకలాభినంద్యం || 1.35 ||

అసంఖ్యభృత్యావలిభిః శ్రమేణ
 విశ్రమ్య విశ్రమ్య తతస్స కృష్టే |
 ధనుస్తదానీం శకటీ దదర్మ
 మునిం చ ముఖ్యో రఘువంశజానాం || 1.36 ||

భూభంగమాసాద్య మునీశ్వరస్య
 చాపస్య భంగం మనసా విభావ్య |
 ఉత్పస్య శీఘ్రం రఘువంశనాథః
 హస్తేన జగ్రాహ పురారిచాపం || 1.37 ||

రామో యతో మన్మథమన్మథస్తత్
 క్రుధేవ చాపం పురమర్దనస్య |
 ఆధాయ చారోప్య బభంజ మధ్యే
 స్వమాశ్రమం చ ప్రథమం సహైవ || 1.38 ||

సుబాహువిధ్వంసిసుబాహువీర్యం
 విలోకయంతీతి విదేహకన్యా |
 వివాహచింతావివశా స్వశీర్ష -
 సుఖోపధానం చకమే హృదా తత్ || 1.39 ||

తతస్స తాతస్య సమాగతస్య
 నిపీడ్య తూర్ణం పదపంకజాతం |
 అనుజ్ఞయా తస్య విదేహపుత్ర్యాః
 నిపీడయామాస కరాంబుజాతం || 1.40 ||

అథోర్మిలా లక్ష్మణపంకజాక్షీ
 సా మాండవీ శ్రీభరతస్య దేవీ |
 శత్రుఘ్నజాయా శ్రుతకీర్తిరాసీత్
 ఏవం కిలాచేష్టత గాఢిసూనుః || 1.41 ||

జాయాసమేతాన్ రఘునాథసింహాన్
 ఆలోక్య సంపూర్ణమనోరథస్సన్ |
 కృచ్ఛాద్విస్మృష్టః కుశికాత్మజన్మా
 భూమేః పతిభ్యాం తపసే జగామ || 1.42 ||

విదేహరాజేన స కోసలేంద్రః
 సుసత్యతః పుత్రవధూసమేతః |
 నిజం పురం భూషయితుం నితాంతం
 ససైనికః తత్పురతః ప్రథస్థే || 1.43 ||

మధ్యేపథం ధూర్జటిచాపభంగాత్
 ఉపాత్తకోపం జమదగ్నిజాతం |
 దృష్ట్వావ రాజా స హి కోసలనాం
 మూర్చ్ఛామవిందన్మహతీమవార్యాం || 1.44 ||

పితుశ్చ మూర్చ్ఛాం జమదగ్నిసూనోః లోకాంశ్చ మాన్యానపి గర్వధాటిం |
 ఏకేన టంకారరవేణ రామః తచ్ఛాపజాతేన నిరాచకార || 1.45 ||

మధ్యేమార్గం నిజధనురథో వీరలక్ష్మీంచ లోకాన్
 తేజో నైజం పరమమపి తత్ భార్గవాదేష హృత్వా |
 గత్వాఽయోధ్యాం జనకతనయాచంద్రికాదర్శనీయః
 మోదాంభోధిం జనహృది బభౌ వర్ణయన్ రామచంద్రః || 1.46 ||

|| ఇతి శ్రీమతి మంజురామాయణే సీతావివాహో నామ ప్రథమః సర్గః ||

॥ పాదుకాభిషేకః ద్వితీయః సర్గః ॥

అథ మాతులగేహగామినా
 సుతరాం ప్రీతిపురస్కృతో యయౌ |
 అనఘస్స హి లక్ష్మణానుజః
 భరతేన శ్రుతకీర్తినాయకః || 2.1 ||

ధరణీతనయాపతిం తతః
 ధరణీనాయకమేవ భూపతిః |
 చకమే జనతాభినందితః
 విబుధా నామ తదా న సేహిరే || 2.2 ||

అథ తే భరతస్య మాతరం
 సతతం రామగుణామృతాప్లలాం |
 నిజశక్తివశీకృతాంతరాం
 కుటిలాం మంథరయా వితేనిరే || 2.3 ||

ప్రసువా భరతస్య వంచితః
 ప్రథితం స్వం తనయం స భూపతిః |
 ప్రమదామణిలక్ష్మణాన్వితం
 ప్రణతం హా ! వ్యసృజద్వనాయ తం || 2.4 ||

పురతో రథతోఽథ నిర్గతః
 పురలోకానుగతస్స రాఘవః |
 పురమర్దనమౌలిభూషణం
 పురతస్తత్ర దదర్శ వాహినీం || 2.5 ||

గుహమానతమాత్మనః పదే
 నయనాభ్యామపిబన్న వాహినీం |

అథ కృచ్ఛవిసర్జితో రుదన్
స సుమంత్రస్సరథః పురం యయౌ || 2.6 ||

అసుతో ధరణీపతిస్తదా
స సుమంత్రస్య విలోక్య తన్ముఖం |
అసుతోఽపి వియోగమంజసా
కరుణం ప్రాప కథా విధేరితి || 2.7 ||

భరతః కిల మాతులాలయాత్
అతిదుఃస్వప్ననివేదితాశుభః |
నిజపత్తనతస్మామాగతైః
సహ దూతైస్సముపాగతః పురీం || 2.8 ||

నిజమాతృసమాఖ్యయా బహిః
ద్వివరాభిఖ్యకటుద్విజిహ్వాయా |
పితరం పరిపీతజీవితం
భరతస్తత్ర దదర్శ విహ్వలః || 2.9 ||

అపి భానుకులం సనాతనం
కలయంతీ తమసా తిరస్కృతం |
జననీతి మమేయముత్థితా
సహసా కాచన కాలయామినీ || 2.10 ||

జనబాష్పజలాశయప్రియా
వరశృంగద్వయభీమదర్శనా |
మలినా మతిమాంద్యపీవరా
మహిషీ సత్యమియం మహీపతేః || 2.11 ||

సురలోకమితః పితా గతః

మమ రామో మునిలోకమేతయా |

జననీ జనబాష్పవారిభిః

స్వయమాత్మానమిహాభిషించతు || 2.12 ||

అనయాఽనయయా జ్వరస్పృశః

పరితాపం నితరాముపేయుషః |

అపి రామపదాంబుజద్వయా

మమ శాంత్యై భవితా తు మస్తకే || 2.13 ||

ఇతి రాఘవమాతురగ్రతః

జననీకృత్యసుతప్తమానసః |

విలపన్ విధుతాఖిలాంగకః

భరతస్తత్ర పపాత భూతలే || 2.14 ||

సుతనాయకశోకవిహ్వలా

తనయా దక్షిణకోసలేశితుః |

భరతే పతితేఽథ భూతలే

సమభూన్నిర్గతజీవితేవ సా || 2.15 ||

అథ తత్ర వసిష్ఠభారతీ

మహనీయా సమయానుసారిణీ |

అపశోకమమూర్చ్ఛనం జనం

నరనాథం చ చకార సంస్కృతం || 2.16 ||

అవధీరితరాజ్యవైభవః

భరతో భ్రాతృసమీక్షణాకులః |

సహసా సజటస్సవల్కలః

సహసైన్యః ప్రవివేశ కాననం || 2.17 ||

ప్రథమం స గుహాన శంకితః
 పరతో లక్ష్మణతోఽపి పూజితః |
 అథ రామత ఏవ నందిదః
 పథి రేజే విపినేఽనుగామినా || 2.18 ||

ఇతి తత్ర వికల్ప యద్గుహః
 భరతం నిశ్చితవాన్ గుణోత్తరం |
 అత ఏవ బభూవ ధీవరః
 పరథా నామ కథం ఘటేత తత్ ? || 2.19 ||

అథ తత్ర మునిం ప్రయాగగం
 ప్రణనామ ప్రయతస్స మాతృభిః |
 స చ విస్మయసంపదాం పదం
 సహస్రైస్స చకార భోజనం || 2.20 ||

మునిబోధితవర్తనా గతః
 గిరిమేకం విపినే దదర్శ సః |
 విహృతీర్వితనోతి సీతయా
 వివిధా యత్ర స లక్ష్మణాగ్రజః || 2.21 ||

అతిదూరత ఏవ తద్గిరేః
 భరతః ప్రాంజలిరానతో యయౌ |
 అవశాదథ చక్షుషోరభూత్
 విషయే బాలమునేః స చాశ్రమః || 2.22 ||

అథ లక్ష్మణసేవితం పురః
 జగతీపోతవిభూషితాంతికం |
 అతినూతనవల్కలాశ్రయం
 జటయా ధిక్యతపార్వతీపతిం || 2.23 ||

అవధీరితరాజ్యసంపదం
 సకలానాం జగతామధీశ్వరం |
 అనుభావవిశేషశోభితం
 వపుషా నిర్జితశంబరాంతకం || 2.24 ||

ధనుషా నిజపుష్టలంబినా
 భృశవిత్రాసితసర్వశాత్రవం |
 అనఘస్మితమంబుజేక్షణం
 భరతస్తత్ర దదర్శ రాఘవం || 2.25 ||

అహహార్య! సమాగతోఽస్మ్యహం
 తవ నిర్వాసయితా పురాదితి |
 మనసా కలయన్ స కైక -
 యీతనయస్తత్ర పపాత తత్పురః || 2.26 ||

పురతః పతితం రజోభరైః
 మలినం బాష్పవిదూషితాననం |
 భరతం సహసా సముత్థితః
 స్వయముత్థాపయతి స్మ రాఘవః || 2.27 ||

కిమిదం భరతేతి సాశ్రుణా
 దృఢమాలింగ్య స మాండవీపతిః |
 జగదే జగదేకధన్వినా
 మృదునా పాణితలేన లాలితః || 2.28 ||

కుశలీ నగరే ను నః పితా
 కుశలీ మాతృగణః పితృప్రియః |
 కుశలం జనతామవేక్షసే
 కుత ఏవం సముపాగతో వనం? || 2.29 ||

ఇతి పృచ్ఛతి జానకీప్రియే
 భరతో మందమిదం జగాద తం ।
 భవదీయపథానుగానసూన్
 పితురన్వేషితుమాగతోస్మహం ॥ 2.30 ॥

ఇతి వాదిని మాండవీప్రియే
 యుగపత్తత్ర వివర్తిషు త్రిషు ।
 వదనాదహా ! హంత ! హంత ! హే -
 త్యుదభూదక్షరశోకసంతతిః ॥ 2.31 ॥

మమ వల్కలమంజసా క్షిపన్
 అపి సంఖ్యాయ సమాశ్చతుర్దశ ।
 సుభగాంబరభూషణాని మే
 స దదౌ హేతి ముమోహ జానకీ ॥ 2.32 ॥

అటవీవసతిం సమాపయన్
 అహమాలోకయితా నరాధిపం ।
 ఇతి నామ మనోరథో ముధా
 స బభూవేతి సుమోహ రాఘవః ॥ 2.33 ॥

మమ నామ తదైవ నిశ్చితం
 కథితం చాపి సుమంత్రసన్నిధౌ ।
 భరతేతి శుచా రుషా చ సః
 వివశస్త్రత్ర జజల్ప లక్ష్మణః ॥ 2.34 ॥

అథ తత్ర జనైస్సమాగతైః
 మునిభిశ్శాంతవిషాదసంభ్రమః ।
 ఉదకం ప్రదదౌ సలక్ష్మణః
 ప్రయతస్సన్ జనకాయ రాఘవః ॥ 2.35 ॥

అథ మాతృభిరాత్మమంత్రిభిః
 మిలితస్తత్ర తదా పదే పదే |
 ఉపశాంతసముద్గతాంబుదం
 ఘనఘస్తం స చిరం వ్యడంబయత్ || 2.36 ||

విధినైవ కథంచిదాశయా
 విహితం తత్ర సమాపనం శుచః |
 అథ సాధుజనస్సమీక్షతే
 భరతో వక్ష్యతి కింన్వసావితి || 2.37 ||

అవదద్ భరతస్తదా నతః
 సవసిష్ఠో రఘువంశనాయకం |
 పరిపాలయ మేదినీం ప్రభో !
 వనవాసం త్యజ పూరయేప్పితం || 2.38 ||

అథ చేద్వనవాస ఇష్యతే
 మయి సోఽయం కృపయా నివేశ్యతాం |
 న హి రాజ్యధురం తథావిధాం
 తవ వోధుం ప్రభురస్మి బాలకః || 2.39 ||

ఇతి సాధు నివేదితం తదా
 భరతేనానతమౌలిశాలినా |
 సమితౌ సకలానుమోదితం
 నను సీతాపతినా మనాగపి || 2.40 ||

ఇతి వాదిని మాండవీపతౌ
 భగినీస్నేహసమాకులాత్మనః |
 ఉదభూదపరేవ భూమికా
 తనయాయా జనకస్య పాదుకా || 2.41 ||

మణికాంచనరత్నధారిణీ
 మనువంశోత్తమపాదధారిణీ |
 మహితా సతతం మహర్షిభిః
 మధురా మంజులశింజితస్వనా || 2.42 ||

కుశకంటకమర్దనం పురః
 పథి నాథస్య వితన్వతీ వనే |
 అవనీతలమంజులాలితా
 తనుమధ్యా తపనీయపాదుకా || 2.43 ||

ఉదితాం పురతో విలోక్య తాం
 మణిశోభాతతిభిస్సముజ్జ్వలాం |
 నిజవంశతమోనివర్తినీం
 ఇవ మూర్తిం మహితాం వివస్వతః || 2.44 ||

అవదంచతురాననాత్మజో
 భరతం తత్ర గురుస్సనందధుః |
 మమ వాగుదభూత్ పురే పురా
 తవ మాతుః పురతః పరం క్రుధా || 2.45 ||

ఇయమేవ విదేహానందినీ
 భువనం పాతుమలం భవేదితి |
 అథ సైవ ఋతం యతః పురో
 నను సీతేవ విభాతి పాదుకా || 2.46 ||

ఇయమేవ సువర్ణపాదుకా
 సకలాం ధారయితుం క్షమాం క్షమా |
 అభివంద్య గృహాణ పాదుకాం
 ఇహ రామస్య దయామివోత్థితాం || 2.47 ||

నను రామపదానుగామినీ
 నగరశ్రీస్తవ వృత్తతోషితా |
 అధునా కిల పాదుకాత్మనా
 తవ పాణిగ్రహణం సమీహతే || 2.48 ||

ఇతి వాదిని ధాత్యసంభవే
 మునినాథే భరతః కృతాంజలిః |
 సమితౌ సహసా సమగ్రహీత్
 శిరసా తాం మణిపాదుకాద్వయాం || 2.49 ||

అథ సాధువచస్సమాకులం
 తరసా పూరితహర్షనిర్భరం |
 అఖిలం తదభూత్ సదస్తదా
 భవికం నామ హి పాదుకాదృశా || 2.50 ||

అఖిలం వహతో జగత్ సుఖం
 నను రామస్య విభాతి వాహినీ |
 ఇతి తాం భరతస్సమగ్రహీత్
 భువనం వోఢుమతీవ బుద్ధిమాన్ || 2.51 ||

అథ శిరసి నిధాయ పాదుకాం తాం
 అభజత పత్తనమాత్మనస్స భవ్యం |
 నిజపతివిరహం విభావయంతీ
 నగరబహిర్భువి సా తతాన వాసం || 2.52 ||

అపూజయత్ స పాదుకామథోఽభిషిచ్య భక్తిమాన్
 అనేకలోకమానితామశేషమంగలాస్పదం |
 లఘుర్గురుర్నిరంతరం స పంచచామరోత్తమైః
 లఘుర్గురుర్నిరంతరం భవేత్ స పంచచామరః || 2.53 ||

ననమయశుభరాగైః పాదుకాం భోగిలోక్తై
రతనుత నుతకీర్తిం మాండవీనాయకోఽయం |
సురభిసుమసమాజైర్మాళినీం తాం వితేనే
ననమయయయుతేయం మాలినీ భోగిలోక్తైః || 2.54 ||

ఏవం శ్రీరామపాదాదపి కిల మహితా స్తగ్ధరా పాదుకా సా
సాకేతాంతర్వసంతీం ప్రతిసదనమహో దుఃఖమూర్తిం తదానీం |
లక్ష్మీమానందరూపాం సపది విదధతీ స్మారయంతీ శిలాం తాం
నారీభూతాం మునీంద్రైరభినుతవిభవా రాజ్యరక్షాం వితేనే || 2.55 ||

|| ఇతి శ్రీమతి మంజురామాయణే పాదుకాభిషేకో నామ ద్వితీయః సర్గః ||

॥ సేతుబంధః తృతీయః సర్గః ॥

అథ పాదుకయా రామః దయయేవ వినాకృతః |
అనిశాచరసంచారామటవీం కర్తుమైహత ॥ 3.1 ॥

అంగరాగాదికైర్దివ్యైరనసూయాప్రసాదితైః |
అవనీతనయా సాఽభూదతీవ ప్రియదర్శనా ॥ 3.2 ॥

యాతుధానవధాభిఖ్యం తపోధనమనః ప్రియం |
ఆమ్నాయం నవమారబ్ధం విరాధః ప్రణవోఽభవత్ ॥ 3.3 ॥

వ్రీడాకరం హి వీరాణాం శరభంగస్య దర్శనం |
సర్వలోకైకవీరస్య రామస్య తదభూన్ముదే ॥ 3.4 ॥

పర్ణశాలామలంకర్తుం రామః పంచవటీవనే |
కుతుకీ నితరాం జజ్ఞే కుంభజాతావలోకనే ॥ 3.5 ॥

పంచవట్యామముం దృష్ట్వా ద్విపంచరథసంభవం |
పంచబాణార్థితా జజ్ఞే ద్విపంచముఖసోదరీ ॥ 3.6 ॥

సౌమిత్రిపత్రివికృతముఖీ శూర్పణఖీ తతః |
ఖరపాదగ్రహం తేనే భూయోఽనర్థాయ కేవలం ॥ 3.7 ॥

లేఖిహింసా వితన్వంతమన్వర్థఖరనామకం |
వర్ణరక్షాకరో రామస్సానుగం సహసాఽవధీత్ ॥ 3.8 ॥

ఖరే త్రిశిరసి ప్రాప్తే క్షయం శూర్పణఖీ తతః |
ఖరం దశశిరోయుక్తం జగామ శరణార్థినీ ॥ 3.9 ॥

స చ మారీచమగమత్ స చ మారిస్త్రవోచితః |
రాఘవో రావణేత్యేవం ముహుర్ముహురబోధయత్ ॥ 3.10 ॥

తథాఽపి సీతామహారద్రావణస్తస్య మాయయా |
లంకాశ్రీరపి సంజాతా విభీషణవిలోకినీ || 3.11 ||

అంకేనాదాయ వైదేహీం శంకాతంకప్రకంపితాం |
లంకాధిపం నిపాద్యాథ లంకా లంకాధిపో యయా || 3.12 ||

సీతాఽశోకవనం భేజే రామశ్శోకవనం తతః |
వాల్మీకిః కవనం తత్ర సర్వచక్షుస్తతో వనం || 3.13 ||

కారణం జగతాం రామశ్చైతన్యమపి కార్యగం |
స్మరన్నివ సమప్రాక్షీత్ తరువీరున్నదీగిరీన్ || 3.14 ||

తేఽపి శోణితదిగ్ధాంగం గృధ్రరాజమదర్శయన్ |
స చ రావణసీతాం తాం సీతాముక్త్యా జహావసూన్ || 3.15 ||

దదాహ తమసౌ రామస్సీతార్థే త్వక్తజీవితం |
చచార స సమాన్ లోకానన్వేష్టుమివ జానకీం || 3.16 ||

అయో ముఖే హి సీతాయాః సా నష్టేతి రుషేవ సః |
అయోముఖీమథో చక్రే రామశ్శూర్పణఖీమివ || 3.17 ||

ఇంద్రేణ తాడితః పూర్వం కబంధో రామతాడితః |
సుగ్రీవమింద్రపుత్రారిం భజేతి స సమాదిశత్ || 3.18 ||

శబరీమమరీభూతాం పంపామానసకంపనీం |
ఆలోకయంతౌ తావాస్తాం భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ || 3.19 ||

శోకానలం పరం తత్ర జ్వలంతమనయోర్హృది |
వాతజాతస్సమాగత్య శాంతం చక్రే తదద్భుతం || 3.20 ||

సూరసూనుం హి సుగ్రీవం సుహృదం ప్రాప్య రాఘవః |
సురాధిపసుతం తేనే సురలోకసుధాతిథిం || 3.21 ||

హరయో హరినాథేన ప్రేషితా హరితో దశ |
అంగదప్రముఖైర్వీరైః హనుమాన్ దక్షిణామగాత్ || 3.22 ||

తత్ర సంప్రాప్తసంపాతివచనాత్ పవనాత్మజః |
ఇయేష సరితాం నాథం స ఏష పరిలంఘితుం || 3.23 ||

నభస్వత్స్థనూజాతం నభస్యతిజవాన్వితం |
లోకాలోకదసంప్రాప్తలోకం లోకో వ్యలోకయత్ || 3.24 ||

సదాగతితనూజాతసదాగతికృతాదరాః |
దక్షిణా హరయోఽభూవన్ దక్షిణాశాకృతేక్షణాః || 3.25 ||

నీతాయా రావణేనాథ సీతాయా మార్గణే రతః |
హనుమానగమద్వేగాత్ తనుమానివ మారుతః || 3.26 ||

సురసామజయన్మార్గే సురసాహాయకోవిదః |
ఉరసా మానయన్నద్రిం తరసా హతసింహికః || 3.27 ||

తరణే జలధేరుత్కః స రణే చ నిశాచరైః |
నిశి తామవిశల్లంకాం నిశితార్కృథియాం వరః || 3.28 ||

లంకా సంతాడితా తేన శంకాతంకాకులాంతరా |
దశాననవిభోరేతద్ దుర్దశాననమిత్యగాత్ || 3.29 ||

మతిమాన్ హనుమాంస్తత్ర గతిమాన్ తనుమూర్తిమాన్ |
చచార బహుశోఽత్రస్తః స చరాచరసంకలే || 3.30 ||

ఊరుభిర్బ్రహ్మనైరాస్యైశ్చారుభిర్వృదయంగమాః |
సుదృశే బహుశో దృష్టాః సుదృశా సదృశీః శ్రియః || 3.31 ||

మైనసా యుయుజే సోఽయం మనసా యదభూచ్చుచిః |
మందోదరీమథో దృష్ట్యా మందేతరముదాన్వితః || 3.32 ||

చకార నిజజాత్యుత్థవికారమఖిలం కపిః |
మయస్య తనయా హీయం ప్రియస్య సవిధే స్థితా || 3.33 ||

అయస్య చ ముఖే యస్యాః భయస్య చ న హి స్థితిః |
మిథిలాకన్యకా నేతి శిథిలాంతరనందధుః || 3.34 ||

చింతాం బహువిధాం భేజే హంతాధిహృదయం పరాం |
రక్షితా నైవ సా బాలా భక్తితా రక్షసా పునః || 3.35 ||

పతితా సాగరే కిం సా పతితాంకాద్భయాకులా |
నిశాంతమఖిలం దృష్ట్వా నిశాంతం ప్రాప్య మారుతిః || 3.36 ||

అశోకవనికాం భేజే సశోకజనకాత్మజాం |
రామం శ్యామముపాసీనాం రామాం శ్యామాం సదా హృది || 3.37 ||

విదేహతనయాం దీనాం విదేహతనయామివ |
పద్మినీమితరాం క్లిష్టాం పద్మినీమివ వానరైః || 3.38 ||

బాహున్యస్తముఖీం వేణ్యా రాహుగ్రస్తేందురాత్రివత్ |
ఉష్ణమశ్రు ప్రముంచంతీముష్ణాంశుదృషదం యథా || 3.39 ||

నిశాచరీభిస్సంవీతాం పిశాచీభిశ్శివామివ |
నిశ్వాసబహులా తత్ర విశ్వాసపరివర్జితాం || 3.40 ||

కృష్ణవేణీ విధూన్వంతీం కృష్ణపక్షనిశామివ |
తృష్ణాం రామమయీం ప్రాప్తాం కృష్ణాంబుజవిలోచనాం || 3.41 ||

అక్షి భీత్యా చ శోకేన విక్షిపంతీమితస్తతః |
రక్షికాభిః పరం ఛన్నాం మక్షికాభిర్యథా మధు || 3.42 ||

తర్జితాం రాక్షసస్త్రీభిః భర్జితామివ మాలికాం |
కలినేవ సతీం బుద్ధిం బలినా కలుషీకృతాం || 3.43 ||

మలినాంబరసంవీతామలినా సులతామివ |
హరినిస్వనవిత్తస్తాం హరిణీమివ విహ్వలాం || 3.44 ||

ధుతాశానాం కృశాం లఘ్విం పులతాశనశిఖామివ |
పులతాశనసుహృత్సూనుః హతాశపరిపీడితాం || 3.45 ||

కరియాధపరిభ్రష్టాం కరిణీమివ కాననే |
అదర్శనాయ సంలీనాం దదర్శ జనకాత్మజాం || 3.46 ||

దృష్ట్వా హృష్టోవతస్థేఽథ యావత్తావత్తరూపరి |
మదిరాపానసంప్రాప్తమదక్షీబాలసైర్గతైః || 3.47 ||

శయనాదుత్థితం రక్షః నయనాన్యభినందయత్ |
జనకాత్మజయా భీతేః జనకం తాముపాగమత్ || 3.48 ||

స్వల్పేన పరివారేణ స్వాకల్పేన చ వర్మణా |
సీతామవోచదాగత్య భీతాం స్వీకురు మామితి || 3.49 ||

తృణమధ్యమవోచత్తం నిర్ఘ్నం జానకీ సతీ |
భజ తం మమ భర్తారం త్యజ మాం తత్పదాంబుజే || 3.50 ||

పరదారిత ఏవ స్యాత్ పరదారరతో నరః |
అసతాం త్యజ మార్గం త్వం సతాం సేవస్వ సః శ్రియైః || 3.51 ||

కులే మహతి జాతస్త్వం మలే న హి మతిం కురు |
అలం వైరేణ తేనైవం బలం తవ న నాశయ || 3.52 ||

వయసాం పతినా తేన వాయసః స్పర్ధసే కథం? |
ఆశరైస్సహ హే ! లంకాం మా శరైస్త్వస్య నాశయ || 3.53 ||

ఇత్థం జనకనందిన్యా పథ్యం తథ్యముదీరితం |
దోషాచరపతేరాసీద్రోషాయైవ పరం పునః || 3.54 ||

కోపేన మహతా కామతాపేన చ సమాకులః |
ఆదిశ్య తత్తత్ తత్రస్థా ఆశరస్తీర్స్యహాన్ యయౌ || 3.55 ||

అథ సీతాం సమాసాద్య భీతామాసాద్య భాషితైః |
రామాంగులీయకం దత్వా రామాం కృత్వా ముదాన్వితాం || 3.56 ||

ఉవాచ రామవృత్తాంతం జగ్రాహ మణిముత్తమం |
తతాన పరమం యుద్ధం తతాప రజనీచరాన్ || 3.57 ||

శశాస రాక్షసపతిం శశాప చ ముహుర్ముహుః |
దదాహ నగరీం లంకామవాప రఘునందనం || 3.58 ||

ముదాఽఽహ జానకీవృత్తం సదా హారిగణార్చితః |
ప్రాప సర్వస్వభూతంచ పరిష్వంగం రఘూత్తమాత్ || 3.59 ||

అథ దాశరథిః శ్రీమాన్ శాఖామృగగణైర్వృతః |
ఆచ్ఛాదయన్ భువం ఖంచ ప్రతస్థే రావణం ప్రతి || 3.60 ||

తీరం పయోనిధేః ప్రాప్య ధీరం గర్జంతమంబుధిం |
విహారంతం వహంతం తం విష్ణుమంతస్స్వకన్యయా || 3.61 ||

వీచీభిః పృథుభిర్హస్తైః విక్షిపంతమివావనిం |
ఆలోక్య మహతీం చింతామవాప జగతీపతిః || 3.62 ||

అగస్త్యమునిమామంత్ర్య పీతనీరమముం కురు |
ఇత్యేవం వదతో దృష్ట్వా కపీన్ మందం జహాస సః || 3.63 ||

ఏకవారం ప్రభుర్గతుం తపస్వీ పవనాత్మజః |
యది శక్తః పునర్గతుం పృష్ఠే నయతు వానరాన్ || 3.64 ||

పిబంతు నోత్స్సజంత్యాపో మేఘా వారినిధేరితి |
వదంతః కపయో వ్యోమ్ని దదృశుః పంచ రాక్షసాన్ || 3.65 ||

రాక్షసా రాక్షసేంద్రస్య పంచ ప్రాణా ఇవాగతాః |
అనుజ్ఞా దీయతాం హంతుమితి రామమథార్థయన్ || 3.66 ||

యావత్ పశ్యతి ధర్మాత్మా రాఘవస్తాన్ దివి స్థితాన్ |
తావత్తేషు మహానేకో వాచమేవముదాహరత్ || 3.67 ||

అంగపంచకసంయుక్తా శరణాగతిరిష్యతే |
వయం పంచ రఘూత్తంస ! తతస్త్యాం శరణం గతాః || 3.68 ||

సీతాం సమర్పయేత్సుక్తాస్త్యాం తు ధిక్ కులపాంసనం |
ఇత్యాహ రావణో యన్మాం త్వక్తా లంకాఽపి తన్మయా || 3.69 ||

మదీయైర్మంత్రిభిస్సాకం భవదాదేశవర్తిభిః |
రణేఽపి రావణం హంతుం భ్రాతరం కృతధీరహం || 3.70 ||

ఇతి వాణీం సమాకర్ణ్య విభీషణసమీరితాం ।
అపశ్యదఖిలాంస్తత్ర సుగ్రీవప్రముఖాన్ కపీన్ ॥ 3.71 ॥

అనుజో రావణస్యాయమన్యతం వక్తి రాఘవ ! ।
అత్ర నాస్య వధాదన్యదస్మభ్యమభిరోచతే ॥ 3.72 ॥

ఇతి సర్వేషు కపిషు వదత్సు పవనాత్మజః ।
అబ్రవీదాత్మనో భావమతీవ వినతస్తదా ॥ 3.73 ॥

విభీషణోఽయం ధర్మాత్మా యత్సమీపనివాసినా ।
రావణేన జితం రామ ! జితస్య భవతాఽధునా ॥ 3.74 ॥

ఏకస్తత్ర మయా దృష్టో లంకాయాం చరతా తదా ।
ధర్మ్య పథి రతః శ్రీమాన్ రామాఽసౌ రావణానుజః ॥ 3.75 ॥

ఇతి వాతభువో వాణీమాకర్ణ్య రఘునందనః ।
ప్రపన్నజనరక్షాయాం ప్రవణస్తం సమగ్రహీత్ ॥ 3.76 ॥

లంకాధిరాజ ఇతి తం లక్ష్మణేన రఘూత్తమః ।
వేలాయామభిరామాయాం సాధు తత్రాభ్యషేచయత్ ॥ 3.77 ॥

తీరే శయానమథ తం మధ్యే చ మధుసూదనం ।
చచాల జలధిస్తత్ర పశ్యన్నివ పునః పునః ॥ 3.78 ॥

గంగా భగీరథానీతా త్వం చ సాగర ఇత్యహం ।
అచాపమభియాచామి త్వం త్వవజ్ఞాయ వర్తసే ॥ 3.79 ॥

అయే ! సముద్ర ! దుష్టాత్మన్ ! ఇతి సంధాయ కార్ముకే ।
చక్షర్ష శరమాకర్ణం రాఘవః కోపపూరితః ॥ 3.80 ॥

ఆపగాభిరనేకాభిరావృతః పయసా నిధిః |
ఆసాద్య రాఘవం కార్యమాశ్రావ్య స తిరోదధే || 3.81 ||

అథో యథాబలం తదా క్రుధేవ వానరాధిపాః
పయోనిధౌ ప్రచిక్షిపుర్మహీరుహాన్ మహీధరాన్ |
చచాల తేన మేదినీ ప్రచుక్షుభే పయోనిధిః
జగర్జ దేవదుందుభిర్భయం వివేశ రాక్షసాన్ || 3.82 ||

సహసాఽపతదచలః కిల సలిలాంతరదృశ్యః
భవతీతి హి పరిపశ్యతి కపిబృందముదశ్రు |
అను తేన చ సహపక్షతి గిరిజాలమనేకం
సహసోత్పతదభిపశ్యతి కృతసేతు ముదశ్రు || 3.83 ||

క్షిప్తం తత్ర ప్లవంగైర్గిరికులమఖిలం విశ్వకర్మాత్మజాతః
దృశ్యం విస్తీర్ణదేహం సకలభరసహం వార్ధినేపథ్యభూతం |
సేతుం బద్ధ్వా క్షణేన క్షపితనమదఘం రాఘవం ప్రాప్య భక్త్యా
పార్శ్వే బద్ధాంజలిస్సన్నభజత పరమాం ప్రీతిమానంద్యకీర్తిః || 3.84 ||

పురా మమంథ సాగరం ప్రియామవాప భార్గవీం
ఇతో బబంధ సాగరం స చాప్తుమద్య మైథిలీం |
ఇతి స్వయం మునీశ్వరాస్సురేశ్వరాః కపీశ్వరాః
ముదా జగుస్సునర్తనం తదా మదాద్వితేనిరే || 3.85 ||

పురా రజఃకణో విభోః పదాంబుజాతసంగతః
చకార గౌతమప్రియాం వ్రతాచ్ఛృతాం పతివ్రతాం |
పదాంబుజాతమర్దితాదిహాంబుజాతధారితాత్
గిరివ్రజాదపాతకం సమస్తయౌవతం భవేత్ || 3.86 ||

న చిత్రమేతదిష్యతే రఘూత్తమాంఘ్రిసేవనాత్
శిలాఽపి కాఽపి కామినీ మునిప్రియేతి కీర్తితా |
ఇహాచలా హి చంచలాస్తదంఘ్రిపద్మసేవనాత్
యదంబుజాతవాసినో విభాంతి సాగరోత్థితాః || 3.87 ||

అతీవ పాపినో జనా భవంతి యేన పావనాః
తరంతి యేన వానరాః స్పృశంతి కాని యం ముదా |
వదంతి యం కిలాగమాస్తథావిధాయ సంతతం
నమో నమోఽస్తు సేతవే నమో నమోఽస్తు సేతవే || 3.88 ||

అమృతసేతునిదేశవినిర్మితః
స నలసేతురభూద్భువి కీర్తితః |
నలపదగ్రహణేన భయంకరః
కలిరసౌ విలయం భజతాదితి || 3.89 ||

|| ఇతి శ్రీమతి మంజురామాయణే సేతుబంధో నామ తృతీయః సర్గః ||

॥ శ్రీరామపట్టాభిశేకః చతుర్థః సర్గః ॥

అథ స సేతుపథేన రఘూత్తమః
 ద్రుతతరం పురతో మనసా యయౌ |
 నిబిడవానరసంఘవిలంబితః
 ద్రుతవిలంబితవృత్తసమస్థితిః ॥ 4.1 ॥

జలధిలంఘనజాతమదైరథో
 హనుమతా పరివర్థితవిక్రమైః |
 కపిగణైః పరిపూరితదిఙ్ముఖైః
 దశముఖస్సుతరాం కిల తత్రసే ॥ 4.2 ॥

దశముఖం నిజసౌధసమాశ్రయం
 సపది తత్ర విలోక్య కపీశ్వరః |
 ఉదపతచ్ఛ కిరీటమపాతయం
 రఘుపతేరపి పార్శ్వముపాయయౌ ॥ 4.3 ॥

రఘుపతేర్వచసా లఘువిక్రమః
 దశముఖం ప్రతిబోధయితుం తదా |
 అథ గతః కపినాథతనూభవః
 సరభసం ప్రమమాథ స గోపురం ॥ 4.4 ॥

పరమకోపయుతోఽథ దశాననః
 పరవిభీషణకర్మవిచక్షణం |
 పరశుఖడ్గశరాసనభాస్వరం
 పరబలం నియుయోజ రణప్రియం ॥ 4.5 ॥

శరణమేవ వరం రఘునందనే
 న హి రణం మమ రావణ ! సాంప్రతం |

అథ రణం యది నామ నిషేవసే
మరణమిత్యపి మాల్యవతోదితం || 4.6 ||

ప్రతపనం పరితాప్య నలో బభౌ
గజహతస్తపనో విజహావసూన్ |
ప్రఘసమర్థనజాతయశాస్తతః
కపిపతీ రఘునాథమనందయత్ || 4.7 ||

నిజపితామహజేతరి రాక్షసే
దశముఖస్య సుతే స రుషాఽంగదః |
అతురగం చ విసారథిమంజసా
నిశి చకార రథం నిఖిలార్చితః || 4.8 ||

అథ స రావణీరుగ్రపరాక్రమః
శరమయైః ఫణిభీ రఘునందనౌ |
పరిబబంధ పరం పరిదేవనం
కపిబలేఽపి సుఖేఽపి ధరాభువః || 4.9 ||

సపది తత్ర తదా పతగాధిపః
పరపదాత్ ప్రహితో ను జటాయుషా |
అపగతవ్రణమాహితకాంతి తత్
దశరథాత్మజయోర్ద్విదధే వపుః || 4.10 ||

దశముఖః కిల నీలలఘూకృతః
పవననందనముష్టివిఘూర్ణితః |
దశరథాత్మజవీర్యవినిర్జితః
వివిధమాప విషాదమథో హృది || 4.11 ||

అథ నిజావరజం కిల మధ్యమం
 సతతసుప్తమబోధయదంజసా |
 న హి గజైః పృథుభిర్న చ ముద్గరైః
 విలపితైర్వివిధైర్హి సముద్గతైః || 4.12 ||

స ఖలు సుప్తివిఘాతవిలోకనాత్
 దశరథాత్మజబాణసమర్పితం |
 కమపి లోకమవిందత నూతనైః
 అనుగతైశ్చ గతైశ్చ నిరంతరం || 4.13 ||

అథ నరాంతకమంగదపాతితం
 త్రిశిరసం చ సమీరభువా హతం |
 అపి చ నీలహతం స మహోదరం
 దశముఖః శ్రుతవానతిదారుణం || 4.14 ||

గవయరంభనలాదిహతం రణే
 సకలమేవ నిశాచరసైనికం |
 అథ విలోక్య దశాస్యతనూభవః
 కిమపి కర్మ చకార పితుః ప్రియం || 4.15 ||

తమతికాయమతీవ భయంకరం
 శరకులైరవధీత్ స హి లక్ష్మణః |
 అథ రుషా స పురందరజిత్పునః
 కపిబలం నిఖిలం సమపీడయత్ || 4.16 ||

సరసిజాసనమంత్రసమేధితం
 స పునరస్త్రమవాప్య తథావిధం |
 సకలవానరసాశ్రుసమీక్షితం
 దశరథాత్మజయుగ్మమపీడయత్ || 4.17 ||

అథ తదా మరుతస్తనయో మహాన్
 కమపి పర్వతమోషధిపూరితం |
 కరతలే కిల కందుకవద్వహాన్
 గరుడవద్విచచార నభఃపథే || 4.18 ||

తదను మారుతిచేష్టితజీవితౌ
 నృపసుతౌ న పరం నిఖిలం చ తత్ |
 కపిబలం నిహతం చ సజీవితం
 న ఖలు జీవనగా రిపుసైనికాః || 4.19 ||

తపననందనవాగభిచోదితాః
 దశముఖస్య పురే కపయస్తదా |
 హుతవహం పరితః పరిచిక్షిపుః
 పవననందనవక్త్రవిలోకినః || 4.20 ||

రఘుపతిశ్చ దశాననసంగమాత్
 అపరిశుద్ధమిదం నగరం పునః |
 హుతవహేన విశుద్ధతమం ముహుః
 మమ విభీషణహస్తముపైత్వితి || 4.21 ||

కృతమతిస్స బభూవ కుతూహలీ
 జనకజామమిచింత్య తతాప నో |
 పవనసూనునివేదితమైథిలీ -
 విషయదూరగపావకవిక్రమః || 4.22 ||

అథ చ కుంభమపాతయదంజసా
 జలనిధౌ దివసాధిపనందనః |
 న ఖలు కుంభమవాప్య నిశాచరాః
 హుతవహం శమయేయురమీతి కిం ? || 4.23 ||

అపి నికుంభవధం హనుమానథో
 తదితి కుంభపదం న పురేభవత్ |
 దశముఖస్య కుతోఽపి న జీవనం
 భవతి హీతి విధేరితి వైఖరీ || 4.24 ||

ఖరశిశుం స దదర్శ రఘూత్తమః
 స తు హతోఽపి నిమిత్తమశోభనం |
 సపది తత్ర హి రావణినా హతాం
 హనుమతా దయితామశృణోత్తదా || 4.25 ||

అథ విభీషణబోధితతన్నయః
 స్వమనుజం కపిభిస్స నికుంభిలాం |
 అగమయత్ స చ రామమనుం జపన్
 నిహతవాన్బలినం కిల రావణిం || 4.26 ||

బిలపితైర్వనితావదనోద్గతైః
 వివిధబంధ్వభిధావిశదీకృతైః |
 విదితభూమిసుతావచనక్రమః
 విహృతిమాప ముదా పవనాత్మజః || 4.27 ||

అథ చ మూలబలం నిఖిలం హతం
 నృపసుతేన నిరీక్ష్వ దశాననః |
 స్వయమసూంశ్చ సమర్పయితుం తదా
 కృతమతిః పురతస్స వినిర్యయౌ || 4.28 ||

రథగతం రజనీచరనాయకం
 రఘుపతిం చ రసాతలసంస్థితం |
 రణతలే స విలోక్య పురందరః
 రథమథో విససర్జ సమాతలిం || 4.29 ||

త్రిదశనాథరథాంతరవస్థితం
 దశరథస్య సుతం స దశాననః |
 అఖిలమర్మసు బాణగణైర్ముపాలః
 ముహురహో నితరాం సమతాడయత్ || 4.30 ||

దశ శిరాంసి రిపోరవతారయత్
 రఘుపతిస్సుఖమర్థనిశాకరైః |
 అథ కిలార్థనిశాకరమౌలినా
 సమభవన్నపి తాని పదే పదే || 4.31 ||

ఇహ న తే వసతిర్భువి సాంప్రతం
 వ్రజ యమస్య పురీమితి కిం బలాత్ |
 రఘుపతిస్స చకార రిపోర్గలే
 సతతమర్థనిశాకరధోరణీం || 4.32 ||

నిశిచరస్య వినాశమభీష్పతా
 దినకరేణ చ మాతలినా చ సః |
 అనుగృహీతమతిర్మతిదేవతా -
 ప్రియతమాస్తమథో కిల సందధే || 4.33 ||

నిజమథావరజం తు విభీషణం
 రఘుపతేరనుజం చ స లక్ష్మణం |
 అపి కపీనఖిలానపి తాడయన్
 రఘుపతేరపి కోపమవర్థయత్ || 4.34 ||

అథ తదస్త్రమసూన్ న పపౌ పరం
 దశముఖస్య శుచం చ దివౌకసాం |
 న హి ససర్జ పరం కపినందధుం
 దశశిరోవనితానయనాశు చ || 4.35 ||

దశరథం పితరం త్రిపురాంతకం
 సురపతిం చ పయోభవసంభవం |
 అతిముదా సముపాగతమంతికే
 ప్రణమతి స్మ విదేహసుతాపతిః || 4.36 ||

ప్రథమభూతమువాం నిజనాయికాం
 ఇహ స మధ్యమభూతపరిష్కృతాం |
 అఖిలభూతనుతాం రఘుపుంగవో
 యదకరోత్తదిదం న సమంజసం || 4.37 ||

దయితయా దయితైరపి వానరైః
 అపి విభీషణముఖ్యనిశాచరైః |
 అథ స పుష్పకమున్నతమాస్థితః
 ప్రతియయౌ స్వపురం భరతాగ్రజః || 4.38 ||

రఘుపతిః పురతః పవనాత్మజం
 నిజపురాయ విసృజ్య మునేః క్వచిత్ |
 కపిబలైస్సహ భోజనమద్భుతం
 భరతవృత్తికథాభిరచీకరత్ || 4.39 ||

పనస ! రాక్షససంఘవిసర్జితః
 త్వమసి తస్య వయం తవ భక్షకాః |
 ఇతి తదా కపయః పనసస్పృశః
 ప్రహసనం విదధుర్మునిభోజనే || 4.40 ||

దధిముఖో న భవానిహ కేవలం
 వయమపీతి ముదా కపయస్తదా |
 దధిముఖా మునిపుంగవభోజనే
 దధిముఖం జహసుర్విభుసన్నిధౌ || 4.41 ||

యది రణాత్ పురతో మునినా కృతం
 తదిదమున్నతభోజనమీదృశం |
 న హి పలాయనసంగతిరేవ సా
 దశముఖానుజభూతవిలోకనే || 4.42 ||

ఇతి వదత్ కపిబృందమనేకధా
 పరమతృప్తియుతం మునిభోజనాత్ |
 ఉదపతద్ విభునా సహ పుష్పకే
 భరతదర్శనలాలసమానసం || 4.43 ||

హనుమతా సహితో భరతస్తదా
 శిరసి పాదుకయా చ విభూషితః |
 అథ నిజాగ్రజవీక్షణకౌతుకీ
 కపికులైర్దదృశే ధరణీతలే || 4.44 ||

అథ ఝటిత్యవధీర్య రఘూత్తమః
 భరతమానతమంజలిశాలినం |
 నిభృతనందథుబాష్పమయాననం
 భుజయుగేన దృఢం పరిషస్వజే || 4.45 ||

అథ పరస్పరకంటకితేన తౌ
 శుభపుషా వపుషా కిము కీలితౌ |
 అతిచిరం యదమూ పరిరంభణాత్
 విఘటనం న మనాగపి లంభితౌ || 4.46 ||

సపది మాతృగణైస్సహ మంత్రిభిః
 పరివృతస్స చ పాదుకయా ధృతః |
 రథగతో రఘువంశవివర్ధనః
 నిజపురీమగమన్నిఖిలేడితః || 4.47 ||

ప్రయతవృద్ధవసిష్టనివేశితః
 ప్రగుణరత్నమనోహరపీఠకే |
 ప్రవణయా ప్రియయా సహ సీతయా
 ప్రథితవిప్రవరైరభిషేచితః || 4.48 ||

రఘుపతేరభిషేకమహోత్సవే
 క్వచన సా నిహితా గృహకోటరే |
 బహిరుపైతు న హీత్యభిరక్షితా
 పురజనైరఖిలైరపి మంథరా || 4.49 ||

ఇహ న తే మనుజా అమరా హి తే మమ సుతస్య ముఖం శుభకుండలం |
 నయనయోర్విషయం కలయంతి యే ఇతి గిరం నృపుతేర్జ్జనతా జగౌ || 4.50 ||

నయననందధువారినివారితం రఘుపతేర్వదనాంబుజదర్శనం |
 తదపి చక్షుషి సర్వజనే స్థితం సమభవత్ సుతరామభిషేచితం || 4.51 ||

అగ్రే పాదుకయా దయాభ్యధికయా పార్శ్వేఽపి భూమీభువా
 వాయోరాత్మభువా పదాంబుజయుగీం సంగృహ్లాతా సాదరం |
 ఛత్రం చామరయోయుగం చ వహతా భ్రాతృత్రయేణావృతం
 సర్వత్రాపి నరైశ్చ వానరగణైః రామం భజే శ్యామలం || 4.52 ||

శ్రీమద్వేంకటశేషదేశికమణిః పాదాంబుపానాగత -
 బ్రాహ్మీనర్తనరంగభూతరసనాజాగ్రత్తురంగాననః |
 విల్లూర్ శ్రీనిధిరాఘవః కవిమణిః కావ్యార్థవిత్సంమతః
 సాకేతాధిపతేశ్చరిత్రముచితైర్వృత్తైరిదం నిర్మమే || 4.53 ||

|| ఇతి శ్రీమతి మంజురామాయణే శ్రీరామపట్టాభిషేఖో నామ చతుర్థః సర్గః ||

|| ఇతి మంజురామాయణం సమాప్తం ||